

Eduskunnan lakivaliokunta

VIITE: Eduskunnan lakivaliokunnan lausuntopyyntö asiassa HE 26/2026 vp, 20.3.2026

Poliisihallituksen asiantuntijan lausunto eduskunnan lakivaliokunnalle hallituksen esityksestä laiksi sakon täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

1 Lausuntopyyntö

Eduskunnan lakivaliokunta on pyytänyt Poliisihallitukselta asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä HE 26/2026 vp eduskunnalle laiksi sakon täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi. Esityksessä ehdotetaan, että sakon täytäntöönpanosta annetun lain säännökset sakon muuntorangaistuksen määrittämisestä ja menettämisseuraamuksen täytäntöönpanosta uudistettaisiin. Tavoitteena on selkeyttää sääntelyä ja parantaa viranomaisten edellytyksiä huolehtia täytäntöönpanotehtävistä.

Lisäksi maksuajan myöntämistä koskevia säännöksiä muutettaisiin siten, että maksuajan myöntäminen voisi nykyistä paremmin tapahtua sähköisesti. Tämä helpottaisi maksuajan hakemista niin Oikeusrekisterikeskuksen kuin maksuvelvollisenkin kannalta.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan pääosin vuonna 2028. Eräät menettämisseuraamusten täytäntöönpanoa koskevat säännökset tulisivat kuitenkin voimaan jo syksyllä 2026.

2 Asiantuntijalausunto

Sakon täytäntöönpanosta annettua lakia ([672/2002](#)) muutettiin edellisen kerran tämän vuoden alusta, kun muun muassa hallituksen esitykseen [HE 5/2025 vp](#) sisältyneet ja eduskunnassa käsitellyt lakiehdotukset tulivat voimaan. Esityksellä muutettiin sakon täytäntöönpanosta annetun lain lisäksi 76 muuta sakon ja muun seuraamuksen täytäntöönpanoon liittyvää lakia. Nyt käsiteltyssä oleva hallituksen esitys on osa tätä samaa mittavaa kokonaisuutta ja se sisältää ehdotukset vielä uudistamattomien säännösten uudistamiseksi. Keskeiset asiakokonaisuudet koskevat sakon muuntorangaistuksen määrittämismenettelyä ja menettämisseuraamusten täytäntöönpanoa.

Pidän hallituksen esitystä ja siihen sisältyviä lakiehdotuksia poliisitoiminnan kannalta erinomaisina. Varsinkin menettämisseuraamusten täytäntöönpanoa koskevat muutokset sekä selkeyttävät että tehostavat poliisin toimintaa.

Menettämisseuraamus

Pidän erinomaisena, että ensimmäisessä lakiehdotuksessa määritellään tarkasti viranomaisten keskinäinen tehtävänjako menettämisseuraamusten täytäntöönpanossa. Pidän perusteltuna sitä, että Ulosottolaitoksen toimivaltaan tulisi kiinteään omaisuuteen, kiinnityskelpoiseen alukseen, ilma-alukseen tai autoon, huoneiston tai rakennuksen hallintaan oikeuttavan osakeyhtiön osakkeeseen sekä muihin arvopapereihin kohdistuvat menettämisseuraamukset. Ulosottolaitoksella on paremmat valmiudet hoitaa tällaisia vaativia täytäntöönpanotehtäviä.

Poliisille jäisi muut esineisiin kohdistuvien menettämisseuraamusten ja eläimen tappamismääräyksen täytäntöönpano, mutta sillä rajauksella, että ne liittyisivät poliisin tutkimaan rikosasiaan. Tämä yksinkertaistaisi toimintaa huomattavasti. Muut esitutkintaviranomaiset vastaisivat osaltaan menettämisseuraamusten täytäntöönpanosta vastaavin rajauksin.

Menettämisseuraamusten täytäntöönpanoa on vaikeuttanut se, ettei laissa ole säädetty erikseen toimivallasta ottaa menettämisseuraamuksen kohteena olevaa esinettä tai tapettavaa eläintä viranomaisen haltuun taikka suorittaa tätä varten etsintää. Ensimmäisen lakiehdotuksen 43 a–c §:t ovat tästä syystä tärkeitä tehokkaan täytäntöönpanon kannalta.

Lakiehdotuksen 43 a §:n 4 momentin mukaan täytäntöönpanoa varten tapahtuva haltuun ottaminen olisi kirjattava. Tämä kirjaaminen kattaisi varmastikin muut haltuunottoa edeltäneet toimet, kuten paikkaan tai henkilöön kohdistuneen etsinnän. Menettämisseuraamuksen kohteena olevan esineen tai tapettavaksi määrätyn eläimen etsintä varsinkin pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävästä tilasta voi menettelyltään tai vaikutuksiltaan vastata kotietsintää. Korkein oikein on ennakkopäätökseensä [KKO 2019:92](#) sisältyvässä oikeusohjeessaan todennut, että tällaisen toimenpiteen laillisuus on oikeus saattaa tuomioistuimen tutkittavaksi. Onkin mahdollista, että täytäntöönpanoviranomaisen on huomioitava korkeimman oikeuden ennakkopäätös viran puolesta ja tarjottava tällainen mahdollisuus paikan tai tilan haltijalle. Lakivaliokunnan olisi hyvä arvioida, liittyykö näihin toimivaltasäännöksiin menettelyllisen oikeussuojan tarvetta.

Konsta Arvelin, poliisitarkastaja

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Poliisi 31.03.2026 klo 18:35. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Jakelu

Eduskunnan lakivaliokunta

Tiedoksi

Poliisihallituksen esikunta

Poliisilakimies Visa Weckström

Poliisihallitus

Vuorimiehentie 3, PL 1000, 02151 Espoo

kirjaamo.poliisihallitus@poliisi.fi

Puhelin +358 295 480 181, Faksi +358 295 411 780, poliisi.fi